

КОНСПЕКТ
ПО МЕДИЦИНСКА ЕТИКА
ЗА СПЕЦИАЛНОСТ – МЕДИЦИНА
ЗА УЧЕБНАТА 2015/2016 ГОДИНА

1. Медицинската етика като вид приложна етика. Морални дилеми и морална аргументация. Съвременното научно и технологическо развитие в медицината като източник на морални дебати.
2. Равнища на морална аргументация: конкретни преценки и постъпки, правила, принципи и етически теории. Тестиране на етически теории. Морални и извънморални ръководства на поведение.
3. Телеологически етически теории. Утилитаризъм – същност и основни разновидности. Аргументи за и против утилитаризма в етиката. Ситуационна етика. Предимства и недостатъци на утилитаризма в медицински контекст.
4. Деонтологически етически теории. Категорическият императив на И. Кант и неговите различни формулировки. Силни и слаби страни на деонтологическите етически теории.
5. Правата и задълженията като етически понятия. Човешките права в медицински контекст. Позитивни и негативни права и задължения. Възможни конфликти.
6. Принцип на автономията. Понятие за автономия. Отказ от лечение. Самоубийството и автономията на личността. Медицинският модел, доминиран от принципа на автономията.
7. Информираното съгласие. Обосноваване и функции елементи на информираното съгласие: предоставяне на информация, разбиране на информацията, доброволност на съгласието, компетентност за съгласие.
8. Принцип на невреденето. Разграничение между невредене и подпомагане. Невреденето в биомедицински контекст. Стандарт на дължимото внимание: Баланс на вреди и ползи. Принцип на двойния ефект.
9. Евтаназията като морален проблем. Убиване и оставане да се умре. Изборни и задължителни средства за лечение. Обикновени и необикновени (“екзотични”) терапевтични средства. (Правото на вземане на решение).
10. Право на вземане на решение при некомпетентни лица. Стандарти за компетентност. Ограничена компетентност. Интервална компетентност. Класове упълномощени лица. Стандарти и процедури при вземане на решение от упълномощени лица.
11. Принцип на подпомагането. Понятие за подпомагане. Позитивното подпомагане като ползност. Баланс на “цени”, рискове и ползи.

12. Патернализъм. Патерналистичният медицински модел. Обосноваване на патернализма – аргументи за и против. Уверен и краен патернализъм.
13. Принцип на справедливостта. Понятие за справедливост. Сравнителна справедливост и разпределението на ограничени ресурси. Формални и материални принципи на справедливостта. Джон Ролс – справедливостта като честност. Релевантни свойства.
14. Либерални, социални и смесени модели в здравеопазването. Общественият дебат и политика в здравеопазването.
15. Разпределение на ограничени ресурси на макроравнище и определяне на приоритетите в здравната политика. Връзка между икономическите и етически аспекти.
16. Разпределение на ограничени ресурси на микроравнище. Право на достъп до ограничени животоспасяващи средства. Критерии и стандарти. Връзка между проблемите на микро и макро-равнище.
17. Отношение лекар-пациент. Правило за истинност. Лъжа, плацебоефект, скриване на истината.
18. Отношение лекар-пациент. Правило за конфиденциалност. Право на интимен свят. Аргументи за и против конфиденциалността, като абсолютно правило.
19. Етични проблеми при трансплантациите и органното дарство. Етични и законови регламентации.
20. Етични проблеми на човешката репродукция: контрацепция, стерилизация, аборт, изкуствена инсеминация, инвитро фертилизация и ембрионален трансфер, сурогатно майчинство.

Лекции:

1. Морал и етическа теория. Морални дилеми и морална аргументация. Етическите теории и медицинската етика. Тестиране на етически теории. Морални и извънморални ръководства на поведение.
2. Утилитарски и деонтологически теории. Мястото на правилата. Правата.
3. Принцип на автономията. Понятие за автономия, информираното съгласие. Отказ от лечение. Самоубийството и автономията на личността.
4. Принцип на невреденето. Понятие за невредене. Убиване и оставяне да умре. Изборни и задължителни средства за лечение.
5. Принцип на благоденствието. Понятие за подпомагане. Рискове, вреди и ползи. Патернализъм. Упълномощени лица.

6. Принципи на справедливостта. Понятие за справедливост. Справедливост във възможностите. Приоритети в здравното обслужване на макро и микроравнище.
7. Отношения здравен работник - пациент. Правила за истинност. Правила за доверие и поверителност (тайна). Правила за вярност. Конфликт между договорните и ролевите задължения.

Упражнения:

1. Взаимоотношения лекар – пациент. Правило за конфиденциалност. Правило за истинност.
2. Решение за смъртта. Активна и пасивна евтаназия.
3. Нравствени избори при човешката репродукция.
4. Трансплантация на органи. Етични проблеми на органното дарство.
5. Права на пациента. Международни документи.
6. Разпределение на ограничени ресурси на макроравнище и определяне на приоритетите в здравната политика. Връзка между икономическите и етически аспекти.
7. Разпределение на ограничени ресурси на микроравнище . Право на достъп до ограничени животоспасяващи средства. Критерии и стандарти. Връзка между проблемите на микро и макроравнище.

Литература:

1. Воденичаров Ц., Митова М., Гатева Л. Медицинска етика. Мнемозина, София, 1995.
2. Воденичаров Ц., Нишева В., Гатева Л. Ръководство по медицинска етика. ГорексПрес, София, 1997.
3. Александрова, С., Биоетика, Плевен 2010.
4. Г. Грънчарова. Медицинска етика. ВМИ, Плевен, 2000.
5. Beauchamp T.L., J.F. Principles of Biomedical ethics.4th ed. New York: Oxford University Press, 1994.
6. Levine C., Guilford C. T. Taking Sides: Clashing Views on Controversial Bioethical Issues, 1989.

12.05.2015г.

Съставил :
/ гл.ас. Ал.Стойчев/